אמונת ישראל

ISRAELIETISCHE GELOOFSLEER,

TEN DIENSTE DER

ISRAELIETISCHE JEUGD,

IN

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

DOOR

J. H. POLENAAR en M. L. POLAK,

Vierde veel verbeterde uitgave

te AMSTERDAM bij
Gebrs LEVISSON firma D. PROOPS Jz.
5648—1887.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van God en Zijne eigenschappen.

Vr. Hoeveel geloofsartikelen heeft de Israeliet?

A. Gewoonlijk worden DERTIEN geloofsartikelen aangenomen.

Vr. Wat is het eerste geloofsartikel?

A. מְצִיאוּת הַבּוֹרֵא. Wij gelooven volmaakt dat er een God bestaat.

Vr. Wat verstaat gij onder den naam God?

A. Een Wezen, dat in alle opzichten geheel volmaakt en de oorzaak van alle andere wezens is.

Vr. Wat beteekent de oorzaak van alle andere wezens?

A. Dat God *alléén* het heelal, den hemel en de aarde, uit het niet geschapen heeft.

In den beginne schiep God den hemel en de aarde Gen. I: 1.	בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃
Door het woord des Eeuwigen ontstonden de hemelen, en door den adem Zijns monds al hun heer. Ps. XXXIII: 6.	בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם׃

כִּי כֹה אָמַר יְיָ בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם הוּא הָאֱלֹהִים יֹצֵר הָאָרֶץ וְעֹשָׂהּ הוּא כוֹנְנָהּ.

Zoo zegt de Eeuwige, Die den hemel geschapen heeft, Hij is God; Die de aarde gevormd, vervaardigd en gegrondvest heeft.

Jes. XLV: 8.

Vr. In hoeveel tijd heeft God de wereld geschapen?

A. In zes dagen.

Vr. Heeft God toen de aarde aan haar zelve overgelaten?

A. Neen. Hij onderhoudt en bestuurt al het geschapene.

יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד.

De Eeuwige regeert immer en eeuwig. Exod. XV: 18.

אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת־כֻּלָּם.

Gij hebt den hemel en den hemel der hemelen met al hun heer geschapen, de aarde en al wat er op is, de zeeën en al wat zich daarin bevindt, en Gij houdt alles in het leven.

Nehem. IX.: 6.

Vr. Waaruit leeren wij het bestaan van God?

A. Het bestaan van God leeren wij:

1e. Uit het bestaan van het heelal; daar toch geen wezen zich zelven voortgebracht kan hebben.

הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְיָ כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ.

Looft Hem zon en maan, looft Hem alle lichtgevende sterren. Dat zij den naam des Eeuwigen loven, want Hij heeft geboden en zij ontstonden. Ps. CXLVIII: 2.4.

2e. Uit de orde, die in de natuur heerscht, de natuurwetten, die alles beheerschen, toonen ons aan, dat de natuur eenen Wetgever had, en die wetgever kan alleen God zijn.

Hij heeft hen op immer vastgesteld, wetten gegeven, welke nimmer opgeheven zullen worden. Ps. CXLVIII. 5.

וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר.

3e. Doch voornamelijk moeten wij het geloof aan God en de kennis van Zijne verhevene eigenschappen uit den Bijbel leeren.

Vr. Wat behelst het tweede geloofsartikkel?

A. אַחְדוּת הַבּוֹרֵא. Het tweede geloofsartikel luidt: God is eenig en ondeelbaar.

Hoor Israel: de Eeuwige onze God is een eeuwig éénig Wezen.
Deut. VI: 4.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד.

Vr. Wat wil zeggen: God is eenig?

A. Dat God een Wezen is, dat noch in den hemel noch op de aarde eene wederga geeft, en dat buiten Hem geen God bestaat.

Ziet nu dat Ik. Ik het ben en geen God bij Mij is.
Deut. XXXII: 39.

רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי.

U werd getoond om te erkennen, dat de Eeuwige alleen God is, niemand buiten Hem.
Deut. IV: 35.

אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יי הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ.

Vr. Wat beteekenen de woorden: God is ondeelbaar?

A. Dat Hij niet uit deelen samengesteld, maar eene volstrekte éénheid is, en dus geene andere eenheid bij Hem vergeleken kan worden; en dat Hij noch in Zich, noch in Zijne eigenschappen voor vermeerdering of vermindering vatbaar is.

וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ׃

Met wien wilt gij mij vergelijken, dat Ik waarlijk met hem gelijk zal zijn? zegt de heilige.
Jes. XL: 25.

אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה׃

Ik ben, die Ik zijn zal. Ex. III: 14.

Vr. Wat behelst het derde geloofsartikel?

A. אֵין לוֹ גּוּף׃ Dat God geen lichaam is, en geene gedaante noch lichamelijke eigenschappen heeft.

כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר יי אֲלֵיכֶם בְּחוֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ׃

Want gij hebt geenerlei gedaante gezien, ten dage dat de Eeuwige tot u sprak te Horeb uit het midden des vuurs.
Deut. IV: 15.

וְאֶל מִי תְּדַמְּיוּן אֵל וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ׃

Met wien wilt gij God vergelijken, en welke gestalte zult gij Hem toekennen? Jes. XL: 18.

Vr. Wat volgt hieruit?

A. Dat wij ons God onder geenerlei gedaante mogen voorstellen.

לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל־תְּמוּנָה׃

Gij zult u geen afgodsbeeld maken, en geenerlei gestalte.
Exod. XX: 1.

Vr. Wat kunt gij hieruit afleiden?

A. Dat God niet gelijk de lichamen beperkt, of in eenige ruimte besloten is.

הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ׃

Zie! de hemel en de hemel der hemelen kunnen U niet bevatten. I, Kon. I: 13.

Vr. Waar bevindt zich dan het Opperwezen?

A. Allerwegen. God is alomtegenwoordig.

Zoo zegt de Eeuwige: de hemel is Mijn zetel en de aarde Mijne voetbank. Jes. LXVI: 1.

כֹּה אָמַר יְיָ הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי׃

Vervul Ik niet den hemel en de aarde? zegt de Eeuwige. Jerm. XXIII: 24.

הֲלוֹא אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא נְאֻם־יְיָ׃

Vr. Wat is het vierde geloofsartikel?

A. נִצְחוּת הַבּוֹרֵא Dat God eeuwig bestaan heeft, voor dat er nog eenig wezen was, en immer bestaan zal, wanneer zelfs alles vergaan mocht zijn.

Zoo zegt de Eeuwige, Israels Koning en verlosser, de Eeuwige Zebaoth: Ik ben de eerste en ik zal de laatste zijn, en buiten Mij bestaat geen God. Jes. XLIV: 6.

כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְיָ צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים׃

Vr. Hoe luidt het vijfde geloofsartikel?

A. יְדִיעַת הַבּוֹרֵא Dat God alwetend is. Hij kent alle gebeurtenissen en veranderingen, die sedert de schepping zijn voorgevallen, thans plaats hebben, en eens ontstaan zullen; ook zijn God de gedachten aller menschen bekend.

Want de Eeuwige is een alwetend God, en Hem zijn alle daden bekend. Sam. II: 3.

כִּי אֵל דֵּעוֹת יְיָ וְלוֹ נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת׃

Eeuwige! Gij doorgrondt en kent mij. Mijn zitten en mijn opstaan is U bekend, Gij proeft van verre mijne gedachten. Mijnen wandel en mijn toestand hebt Gij afgemeten, en al mijne wegen afgebakend. Want nog is het woord niet op mijne tong, of Gij Eeuwige kent het reeds geheel en al. Ps. CXXXIX: 1-4.

יְיָ חֲקַרְתַּנִי וַתֵּדָע׃ אַתָּה יָדַעְתָּ שִׁבְתִּי וְקוּמִי בַּנְתָּה לְרֵעִי מֵרָחוֹק׃ אָרְחִי וְרִבְעִי זֵרִיתָ וְכָל־דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּה׃ כִּי אֵין מִלָּה בִּלְשׁוֹנִי הֵן יְיָ יָדַעְתָּ כֻלָּהּ׃

Vr. Wat kan men daaruit afleiden?

A. Dat God onwankelbaar is in Zijne besluiten. Want vermits aan God steeds oorzaak en gevolgen bekend zijn, zoo kunnen zich nimmer omstandigheden opdoen, welke Hem bewegen zouden van besluit te veranderen.

God is geen mensch, dat Hij liegen, en geen menschenzoon, dat Hij van besluit zoude veranderen. Numeri XXIII: 19.

לֹא אִישׁ אֵל וִיכַזֵּב וּבֶן אָדָם וְיִתְנֶחָם.

Ik zal Mijn verbond niet ontwijden, en wat van Mijne lippen uitging niet veranderen.
Psalm. LXXXIX: 35.

לֹא אֲחַלֵּל בְּרִיתִי וּמוֹצָא שְׂפָתַי לֹא אֲשַׁנֶּה.

Vr. Wat volgt daaruit?

A. Dat alle beloften en toezeggingen, welke God aan Israel liet verkondigen, vervuld moeten worden.

Vr. Moet dan ook de straf, waarmede God een volk of een bijzonder persoon wegens hunne zonden bedreigt, altijd ten uitvoer gelegd worden?

A. Neen. Zij kan door bekeering, bidden en het uitoefenen van weldadigheid afgewend worden.

Vr. Maar heeft God dan Zijn besluit niet veranderd?

A. Neen. Dan is dit snoode volk of die zondige persoon deugdzaam geworden, en de gedreigde straf is dus op hen niet meer toepasselijk.

Vr. Waartoe moet ons het bewustzijn van Gods alwetendheid aansporen?

A. Om steeds in al onze daden rechtvaardig, en in al onze gesprekken en gedachten rein en godvruchtig te zijn.

Ik stel mij den Eeuwige gedurig vóor oogen, daarom zal ik niet van het rechte spoor wijken. Psalm. XVI: 8.

שִׁוִּיתִי יי לְנֶגְדִּי תָמִיד
כִּי מִימִינִי בַּל־אֶמּוֹט.

Kan zich iemand zoo heimelijk verbergen, dat Ik hem niet zie? zegt de Eeuwige.
Jerem. XXIII: 24.

אִם־יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים
וַאֲנִי לֹא־אֶרְאֶנּוּ נְאֻם־יי.

Vr. Wat behelst het zesde geloofsartikel?

A. הַשְׁגָּחַת הַבּוֹרֵא De voorzienigheid des Scheppers.

Vr. Wat noemt men de voorzienigheid?

A. 1e. Dat God alleen het heelal bestuurt, en voorziet in de behoeften van al Zijne schepselen.

De Eeuwige heeft Zijnen zetel in den hemel gevestigd, en Zijn bestuur beheerscht het heelal.
Ps. CIII: 19.

יי בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ
וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה.

Aller oogen zijn naar U gericht, en Gij geeft ieder zijne spijs ter rechter tijd. Ps. CXLV: 15.

עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה
נֹתֵן לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ:

Vr. Wat volgt daaruit?

A. Dat wij God alleen moeten aanbidden, daar Hij alleen in staat is ons gebed te verhooren, en ons gelukkig te maken.

Voorwaar! Ik ben de Eeuwige en er is geen God buiten Mij, Ik ben de rechtvaardige God en zonder Mij bestaat geen redder.
Jes. XLV: 21.

הֲלוֹא אֲנִי יי וְאֵין־עוֹד
אֱלֹהִים מִבַּלְעָדַי אֵל צַדִּיק
וּמוֹשִׁיעַ אַיִן זוּלָתִי:

2e. Dat God de daden, gesprekken en gedachten aller wereldbewoners gadeslaat.

Van Zijnen troon beschouwt Hij al de bewoners der aarde, Hij, die aller harten vormde, let ook op al hunne daden.

מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל־כָּל־מַעֲשֵׂיהֶם.

Ps. XXXIII: 14-15.

3e. Hij bepaalt de lotgevallen aller menschen. zoodat niets van het toeval afhangt; maar al wat den mensch treft door den Goddelijken wil bepaald is.

Wie heeft dan gezegd, dat het zoude geschieden, zoo God het niet gebood? Indien het niet uit den mond van het Opperwezen ging, het zij onheil of geluk? Klaagl. III.: 37, 38.

מִי זֶה אָמַר וַתֶּהִי יְיָ לֹא צִוָּה׃ מִפִּי עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא הָרָעוֹת וְהַטּוֹב.

Alles wordt door God beschikt behalve de Godsvrucht. Talm. Tr. Berachoth. fol 33.

הַכֹּל בִּידֵי שָׁמַיִם חוּץ מִיִּרְאַת שָׁמָיִם.

Vr. Waatoe verplicht ons het geloof aan de voorzienigheid?

A. 1e. Om God steeds dankbaar te zijn voor al hetgeen wij genieten.

Dank den Eeuwige, want Hij is goedertieren, eeuwigdurend is zijne genade. Ps. CXVIII.; 1.

הוֹדוּ לַיְיָ כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ.

Voor elk genot op deze aarde moet men eene lof- of dankzegging uitspreken. Talm. Tr. Berachoth fol. 35

אָסוּר לְהָנוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא בְרָכָה.

2e. De deugd te beminnen, en onzen ganschen levenswandel zoodanig in te richten, dat hij Gode welgevallig zij.

3e. En eindelijk, om in alle omstandigheden des levens ons vertrouwen op God te vestigen.

Vertrouw op God en doe wat goed is; bewoon de aarde en handel met eerlijkheid.

בְּטַח בַּיְיָ וַעֲשֵׂה־טוֹב שְׁכָן־אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה.

Ps. XXXVII : 3.

Vr. Wat is ons van het Goddelijke Wezen meer bekend?

A. Wij weten voornamelijk, dat God almachtig, alwijs en algoed is.

Vr. Waarin bestaat de almacht?

A. De almacht bestaat in de grenzelooze kracht, om alles uit het niet te scheppen, te vormen en te onderhouden, of naar Zijn goedvinden te veranderen of te vernietigen.

Waar is een wezen, in den Hemel of op de aarde, dat naar Uwe daden en naar Uwe macht kan handelen. Deut. III : 24.

אֲשֶׁר מִי־אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כְמַעֲשֶׂיךָ וְכִגְבוּרֹתֶךָ.

Ik weet dat Gij alvermogend zijt. Job. XLII : 2.

יָדַעְתִּי כִּי כֹל תּוּכָל.

Al wat God behaagt, doet Hij in den Hemel en op de aarde, in de zeeën en alle diepten. Ps. CXXXV : 6.

כֹּל אֲשֶׁר־חָפֵץ יְיָ עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל־תְּהוֹמוֹת.

Vr. Wat zal het bewustzijn van de almacht des Heeren in ons hart verwekken?

A. Het betrachten van Gods almacht zal in ons hart godsvrucht en ootmoed voor — en een onwankelbaar vertrouwen in God opwekken.

Den Eeuwige vreeze de gansche aarde, Hem schrome elk wereldbewoner. Ps. XXXIII : 8.

יִירְאוּ מֵיְיָ כָּל־הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל.

Ik ben God de Almachtige, wandel voor Mij en wees volkomen. Gen. 17 : 1.

אֲנִי אֵל שַׁדַּי הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים.

Schiet dan mijne hand te kort om te verlossen? Ontbreekt Mij het vermogen te redden? Zie! met Mijn dreigen droog Ik de zee op. Jes. L : 2.

הֲקָצוֹר קָצְרָה יָדִי מִפְּדוּת וְאִם־אֵין־בִּי כֹחַ לְהַצִּיל הֵן בְּגַעֲרָתִי אַחֲרִיב יָם.

Vr. Wat wil zeggen: God is alwijs?

A. Dat wil zeggen: Hij bezit het hoogste verstand, dat altijd het beste doel beoogt, de meest geschikte middelen kiest, om dit doel te bereiken, en daardoor alles op de voortreffelijkste wijze ingericht heeft.

God zag al wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed. Gen. I : 31.

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאוֹד.

Hoe menigvuldig zijn Uwe werken, o Eeuwige! Gij hebt ze allen met wijsheid gewrocht, de aarde is vol van Uw eigendom. Ps. CIV ; 24.

מָה־רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ:

Vr. Waartoe moet ons deze beschouwingen aansporen?

A. Zij zal ons aansporen tot gehoorzaamheid aan den wil des Heeren, al is die voor ons onbegrijpelijk, en tot tevredenheid in ons lot, daar Hij beter weet dan wij wat ons gelukkig kan maken.

Waant gij den verborgen raad van God te vinden, of het doel van den Almachtige te doorgronden. Job. 11 : 7.

הַחֵקֶר אֱלוֹהַּ תִּמְצָא אִם עַד־תַּכְלִית שַׁדַּי תִּמְצָא.

Vr. **Wat verstaat men onder de uitdrukking: God is algoed?**

A. Daardoor verstaat men de oneindige liefde des Scheppers, die geheel belangloos alle schepselen verzorgt en onophoudelijk weldoet.

De Eeuwige is goedertieren voor allen, en barmhartig met al Zijne schepselen. Ps. CXLV: 9.

טוֹב־יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו׃

Vr. Waartoe moet de erkenning van de algoedheid Gods strekken?

A. Om God uit dankbaarheid weder te beminnen, en Zijne geboden te gehoorzamen; alsmede alle menschen lief te hebben, dewijl God ze lief heeft.

Gij zult den Eeuwige uwen God beminnen, en Zijne verordening in acht nemen. Deut. XI: 1.

וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַרְתָּ מִשְׁמַרְתּוֹ׃

Bemin uwen naaste als u zelven. Lev. XIX: 19.

וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ׃

Vr. Welke Goddelijke eigenschappen kunnen wij nog onder de algoedheid rangschikken?

A. De barmhartigheid, de genade en de langmoedigheid des Scheppers.

Vr. Welke eigenschappen zijn ons nog van God bekend?

A. Dat God waarachtig, rechtvaardig, heilig en volmaakt is.

Eeuwige! Eeuwige! Almachtige God, albarmhartig en algenadig, langmoedig en van oneindige weldadigheid en trouw.
Exod. XXXIV: 6.

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת׃

Heilig, heilig, heilig is de Eeuwige Zebaoth: de aarde is vol van Zijne heerlijkheid. Jes. VI: 3.

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃

De Schepper, volmaakt is Zijn werk, want al Zijne wegen zijn gerechtigheid. Deut. XXXII: 4.

הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט׃

TWEEDE HOOFDSTUK.

De Profetie en de Wetgeving.

Vr. Wat behelst het zevende geloofsartikel?

A. הַנְּבוּאָה De profetie. Dat God in vroegere tijden aan bijzondere menschen Zijnen wil heeft bekend gemaakt, op eene bovennatuurlijke en ons onbekende wijze.

Want de Heere God doet niets [bovennatuurlijks,] voor dat Hij Zijn raadsbesluit aan Zijne dienaren de profeten medegedeeld heeft. Amos III: 7.

כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אֲדֹנָי יְהוִה דָּבָר כִּי־אִם גָּלָה סוֹדוֹ אֶל־עֲבָדָיו הַנְּבִאִים׃

Vr. Waardoor hebben deze menschen die onderscheiding verdiend?

A. Door hunne buitengewone geestvermogens, uitstekende kennis, zuivere godsvrucht en belanglooze menschlievendheid.

Dan spreekt Gij in een schijngezicht tot Uwe vromen.
Ps. LXXXIX: 20.

אָז דִּבַּרְתָּ בְחָזוֹן לַחֲסִידֶיךָ׃

Des Eeuwigen raadsbesluit is voor Zijne vereerders, en Zijn verbond, om het hun bekend te maken.

סוֹד יְיָ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם׃

Vr. Hoe noemt men die uitstekende mannen aan welke God Zich geopenbaard heeft?

A. Profeten of Zieners.

Vr. **Waartoe diende de openbaring?**

A. *a.* **Om ons waarachtige denkbeelden van God en Zijne eigenschappen te geven.** *b.* **Om ons met onze plichten jegens God en menschen bekend te maken.** *c.* **Om de afgedwaalden, door heilzame vermaningen, op het pad der deugd terug te brengen en eindelijk:** *d.* **om door heilrijke beloften te troosten en te bemoedigen.**

Vr. **Wie waren de eerste profeten?**

A. **Adam, Noach en de Aartsvaders Abraham, Izak en Jakob.**

De Eeuwige verscheen Abram, en zeide tot hem: Ik ben God, de Almachtige, wandel voor Mij en wees volkomen.

וַיֵּרָא יְיָ אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר
אֵלָיו אֲנִי־אֵל שַׁדַּי הִתְהַלֵּךְ
לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים.

Ik zal Mijn verbond stichten tusschen Mij en u en uw kroost na u, in alle toekomstige geslachten, tot een eeuwigdurend verbond. Gen. XVII: 1-7.

וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי
וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ
לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם.

Ik verscheen aan Abraham, aan Izak en aan Jakob als God de Almachtige. Ex. VI: 3.

וָאֵרָא אֶל־אַבְרָהָם אֶל־יִצְחָק
וְאֶל־יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי.

Vr. **Wat is het achtste geloofsartikel?**

A. **נְבוּאַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. Dat Mozes, de zoon van Amram, uit den stam Levie, de grootste en voornaamste profeet was, die ooit bestaan heeft, of immer bestaan zal.**

Er stond geen profeet weder onder Israel op gelijk Mozes, tot wien de Eeuwige zich van aangezicht tot aangezicht openbaarde. Deut. XXXIV: 10.

וְלֹא־קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יְדָעוֹ יְיָ פָּנִים אֶל־פָּנִים.

Vr. Waarin muntte hij boven alle anderen uit?

A. Hij muntte voornamelijk uit: 1e, In zijn meer helder begrip van het doel der Schepping, de bestemming der schepselen, en het Godsbestuur in de wereld, zoo als God van hem getuigde:

In Mijn gansche huis [de schepping] is hij de vertrouwde.

בְּכָל־בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא.

Num. XII: 7.

2e In zijne zelfverloochening en bescheidenheid.

De man Mozes was zeer bescheiden, meer dan alle menschen op den aardbodem.
Num. XII: 3.

וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה.

3e. En eindelijk: Dat God hem onmiddellijk Zijnen wil geopenbaard heeft.

Van mond tot mond spreek Ik tot hem. Num. XII: 8.

פֶּה אֶל־פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ.

Vr. Waarin bewees God Zijne bijzondere liefde aan Mozes?

A. In Zijne keuze om hem tot verlosser van Israel, en tot Zijnen afgezant bij de wetgeving te benoemen.

Vr. Waaruit heeft Mozes het volk Israel verlost?

A. Uit Egypte, waar het gedurende 210 jaren gewoond had, en de laatste 86 jaren de verschikkelijkste verdrukking had moeten verduren.

Vr. **Waar voerde Mozes hen henen?**

A. **Het doel hunner reize was naar Palestina of het Heilige Land, maar Mozes voerde hen eerst naar den berg Sinaï, alwaar de grootste aller openbaringen, de wetgeving, door God zelven plaats vond.**

Vr. **Op welke wijze had die openbaring plaats?**

A. **Na eene voorbereiding van drie dagen voerde Mozes, op den zesden Siwan, het volk uit de legerplaats naar genoemden berg, die door wolken als in eenen ondoordringbaren nevel gehuld was, terwijl op zijn kruin vuur vlamde, zoo ver het oog in de lucht aanschouwen kon; donderslagen en bliksemen, alsmede een bovennattuurlijk bazuingeschal deden den berg op zijne grondslagen sidderen, zoodat het volk met angst en schrik vervuld werd.**

Vr. **Wat gebeurde verder?**

A. **Toen nu het geheele volk om den berg geschaard stond, verscheen God in Zijne Majesteit, riep Mozes op den top des bergs, sprak vervolgens de TIEN GEBODEN, ten aanhoore van gansch Israel uit, welke Mozes met luider stem herhaalde. Exod. XIX: 20—24, en XX: 1—18 Deuter. V.**

Vr. **Was die openbaring noodzakelijk?**

A. **Ja, ten einde Israël te overtuigen van de waarheid der profetie in het algemeen, en van de zending van Mozes in het bijzonder.**

Zie, Ik kom tot u in eene dikke wolk, opdat het volk hoore, dat Ik tot u spreek; daardoor zullen zij ook eeuwig in u gelooven. Ex. XIX: 9.

הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הֶעָנָן בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרִי עִמָּךְ וְגַם־בְּךָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם׃

Vr. **Wat was wijders het doel der groote openbaring?**

A. *a.* Om ons de heilige leer te geven, die tot bereiking onzer volmaaktheid en gelukzaligheid noodzakelijk is.

b. Om met Israel een eeuwigdurend verbond te sluiten, en het tot Zijne uitverkorene natie te verheffen; en eindelijk:

c. Dat het de erkenning en vereering van de Eenigen God over de geheele aarde Zou verbreiden.

En nu, wanneer gij voortdurend naar Mijne stem zult luisteren en Mijn verbond in acht nemen, dan zult gij mij geliefdkoosd zijn boven alle volken, ofschoon de gansche aarde Mij behoort. En gij zult Mij een rijk van priesters en een heilig volk zijn. Ex. XIX: 5—6.

וְעַתָּה אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ
בְּקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי
וִהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל־
הָעַמִּים כִּי־לִי כָּל־הָאָרֶץ׃
וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מַמְלֶכֶת
כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ.

Vr. Was de wetgeving met de openbaring geëindigd?

A. Neen, God had alleen de tien geboden aan het geheele volk verkondigd. Alle overige voorschriften in den Bijbel vervat, gebood God aan Mozes, die ze vervolgens aan het gansche volk moest onderrichten.

Vr. Waar vond zulks plaats?

A. Op den berg Sinaï. Na dat het volk weder naar de legerplaats teruggekeerd was, riep God Mozes op den top des bergs, om hem de heilige leer, de wetten, geboden en verordeningen te onderrichten, en gaf hem tevens twee steenen tafelen, waarop de tien geboden op eene bovennatuurlijke wijze te lezen stonden.

Vr. Hoe lang vertoefde Mozes op den berg?

A. Veertig dagen en veertig nachten, gedurende welken tijd hij geenerlei spijs of drank nuttigde.

Vr. Wat bevatten de tien geboden?

A. De grondslagen der plichten van den Israeliet jegens God en zijne naasten.

Vr. Werd de gansche Thora dadelijk na de openbaring geschreven?

A. Neen, eerst op het einde van het 40ste jaar na den uittocht van Egypte, schreef Mozes de Thora letterlijk zoo als God hem die medegedeeld had, en gaf haar toen aan Israel over.

Vr. Wat bevatten de vijf boeken Mozes behalve de geboden?

A. De geschiedenis der schepping, die van den zondvloed, van de Aartsvaders, het verblijf van Israel in, en den uittocht van Egypte, hunne lotgevallen in de woestijn tot aan den dood van Mozes, en wijders vermaningen, voorspellingen en heilreike beloften,

Vr. Zijn alle wetten en verordeningen in de vijf boeken van Mozes opgeteekend?

A. Neen. Er zijn vele verordeningen, meestal onderdeelen der geschrevene Wet, welke even als de verklaring der geboden, aan Mozes op den berg Sinai geopenbaard zijn; die hij echter even min als de verklaringen mocht opschrijven. Die opebaringen zijn bekend onder den naam van Traditie of Mondelinge-leer תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה

Vr. Waarom werden deze modeling en niet schriftelijk opgegeven?

A. Omdat alle geschrevene wetten aan het gevaar van willekeurige uitlegging blootstaan, daarom deelde God die aan Mozes mondeling mede, met het uitdrukkelijk bevel, dat ze op dezelfde wijze aan Israels nakomelingschap moesten overgeleverd worden.

Vr. Bezitten wij behalve de vijf boeken van Mozes nog meer heilige schriften?

A. Ja, die der profeten נְבִיאִים en de boeken geschreven door mannen met eenen heiligen geest bezield כְּתוּבִים welke, gezamentlijk met de Thora, de Bijbel genoemd worden.

Vr. Wat behelzen de Profeten?

A. De geschiedenis van het Israelietische volk; van den dood van Mozes tot na het bouwen des tweeden tempels; voorts gebeden, lofzangen, vertroostende beloften, en voornamelijk vermaningen, om het geloof aan den eenigen God niet te verzaken, of de afgedwaalden op het rechte spoor terug te brengen.

Vr. Wat behelzen de overige Heilige Schriften?

A. Geschiedenis, zedenlessen, wijze spreuken en godsdienstige dichterlijke uitboezemingen, vooral munten de laatste uit in de Psalmen, meestal vervaardigd door koning David als gelegenheidsgedichten, om het gevaar te schetsen waarin hij of Israel verkeerde, en God voor Zijne hulp te danken.

Vr. Welke zijn de boeken der Profeten?

A. יְהוֹשֻׁעַ, שׁוֹפְטִים, שְׁמוּאֵל א׳, שְׁמוּאֵל ב׳, מְלָכִים א׳, מְלָכִים ב׳ Josua, Rechteren, 1e. en 2e. B; van Samuel en 1e. en 2e. Boek der Koningen zijn bekend onder den naam van נְבִיאִים רִאשׁוֹנִים Eerste profeten.

יְשַׁעְיָה, יִרְמְיָה, יְחֶזְקֵאל [תְּרֵי עָשָׂר] הוֹשֵׁעַ, יוֹאֵל, עָמוֹס עֹבַדְיָה, יוֹנָה מִיכָה, נַחוּם, חֲבַקּוּק, צְפַנְיָה, חַגַּי, זְכַרְיָה, מַלְאָכִי Jesaja, Jeremia, Ezechiël, Hosea, Joël. Amos. Obadja, Jona, Micha, Nahum, Habakuk, Zephania, Hagai, Zecharia en Malachi heeten: נְבִיאִים אַחֲרוֹנִים de laatste Profeten.

Vr. En welke zijn de overige Heilige Schriften?

A. Deze zijn: תְּהִלִּים, מִשְׁלֵי, אִיּוֹב, [חָמֵשׁ מְגִלּוֹת] שִׁיר הַשִּׁירִים, רוּת, קֹהֶלֶת, אֵיכָה, אֶסְתֵּר voorts. דָּנִיֵּאל עֶזְרָא, נְחֶמְיָה, דִּבְרֵי הַיָּמִים א׳, דִּבְרֵי הַיָּמִים ב׳,

De Psalmen. de Spreuken van Salomo, Job, het Hooglied, Ruth, de Prediker, de Klaagliederen, Esther, Daniël, Ezra, Nehemia, en de Kronijken, in twee deelen.

Vr. Hoe luid het 9e geloofsartikel?

A. אֲמִתַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר בְּיָדֵינוּ. Dat wij de heilige leer, ons eertijds op den Berg Sinaï gegeven, nog onvervalscht bezitten, zoo als zij door Mozes geschreven en aan Israel overgeleverd is.

Vr. Bezitten wij de mondelingen leer ook nog?

A. Ja, deze is vervat in het werk מִשְׁנָה Mischna en den תַּלְמוּד Talmoed of גְּמָרָא de Gemara.

Vr. Het was immers verboden de mondelinge leer op te schrijven?

A. Ja, maar toen men na de verwoesting des tweeden tempels bespeurde, dat men de mondelinge leer begon te vergeten, en daardoor in menig geval verschil van meening ontstond, zag men zich genoodzaakt, de nog bekende overleveringen, benevens de geschillen der geleerden op te schrijven.

Vr. Wie heeft dit ondernomen?

A. Na dat zulks reeds door eenige geleerden beproefd was, werd dit gewichtige werk volbracht door den vorst R. Juda, רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא leeraar der hoogeschool te Tiberias, ook

רַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ de Heilige Leeraar genoemd, omstreeks het jaar 3997. Dit werk heet Mischna.

Vr. Uit hoeveel deelen bestaat dit werk?

A. Uit zes deelen, zijnde: זְרָעִים, מוֹעֵד, נָשִׁים, נְזִיקִין, קָדָשִׁים, טָהֳרוֹת; bevattende 36 מַסֶּכְתּוֹת tractaten en verdeeld in 524 hoofdstukken פְּרָקִים.

Vr. Wat behelst dan de Talmoed?

A. Deze is voornamelijk eene uitgebreide verklaring der Mischna in vragen en antwoorden, wijders geloofsleer, zedelessen, verklaringen van Bijbelteksten, geschiedkundige verhalen, legenden enz. van eene groote menigte geleerden; bijeengebracht door רַב אַשִׁי R. Asche, leeraar der hoogeschool te Sura, in Babylonië, met behulp van zijn leerling en vriend Rabbi Abina of Rabbina רְבִינָא genaamd.

Vr. Bestaat niet nog een zoodanig werk?

A. Ja, reeds vroeger is zoodanig werk, doch van minderen omvang, te Jeruzalem, vervaardigd.
Dit heet תַּלְמוּד יְרוּשַׁלְמִי Jeruzalemsche Talmoed, en het latere תַּלְמוּד בַּבְלִי Babylonische Talmoed. Het laatstgenoemde word bij voorkeur gevolgd.

Vr. Wat is het tiende geloofsartikel?

A. נִצְחִית הַתּוֹרָה. Dat de heilige leer eeuwig onveranderd zal blijven bestaan, en dus nimmer door eene andere vervangen, of gewijzigd zal worden.

Niet met u alleen sluit Ik dit verbond en dezen eed. Maar met degenen, welke hier heden met ons staan voor den Eeuwige onzen God, en met hen, die hier niet bij ons zijn.

Deutr. XXIX: 13. 14.

וְלֹא אִתְּכֶם לְבַדְּכֶם אָנֹכִי כֹּרֵת אֶת־הַבְּרִית הַזֹּאת וְאֶת־הָאָלָה הַזֹּאת׃ כִּי אֶת־אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה עִמָּנוּ עֹמֵד הַיּוֹם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה עִמָּנוּ הַיּוֹם.

Vr. Wat volgt daaruit?

A. Dat wij alle wetten en geboden in de Thora vervat, volgens de verklaringen der traditie moeten opvolgen, en geen recht hebben willekeurig iets bij te voegen, of af te schaffen.

Gij zult niets bij de zaak voegen, die Ik u gebied, en er niets van verminderen.

Deutr. IV: 2.

לֹא תֹסִפוּ עַל־הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ.

DERDE HOOFDSTUK.

Belooning en Straf.

Vr. Wat behelst het 11e geloofsartikel?

A. שָׂכָר וָעֹנֶשׁ Wij gelooven, dat God alle goede daden beloont en het kwaad straft.

De Schepper, volmaakt is Zijn werk, want al Zijne wegen zijn gerechtigheid. Deutr. XXXII: 4.

הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט.

Ik de Eeuwige, doorgrond het hart, proef de nieren, om ieder naar zijnen wandel de vruchten zijner daden te geven.

Jerem. XVII: 10.

אֲנִי יְיָ חֹקֵר לֵב בֹּחֵן כְּלָיוֹת וְלָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָו כִּפְרִי מַעֲלָלָיו.

Vr. Hoe is het dan met de voornemens, welke niet ten uitvoer gebracht worden?

A. Het voornemen, om een goede daad te verrichten beloont de Algoede, al wordt de daad niet ten uitvoer gebracht, wanneer wij onwillekeurig daarin verhinderd zijn.

Vr. Wordt dan ook het slechte voornemen gestraft?

A. Neen; ofschoon de gedachte om te zondigen reeds een vergrijp tegen den Heere is, straft God toch de gedachte niet, zoo lang zij niet tot de uitvoering gekomen is.

Vr. Zijn er dan geene gevallen, dat ook de gedachte strafbaar is?

A. Ja, de gedachte om afgoden te dienen, alsmede het verloochenen van eene der geloofsgronden: dewijl in die gevallen de zonde voornamelijk in de gedachte bestaat.

Vr. Waar vindt de deugd haar loon, en de boosheid hare straf?

A. Belooning en straf heeft zoowel in dit als in het toekomstige leven plaats.

Vr. Op welke wijze?

A. Dikwijls volgt de straf de misdaad op den voet, en is de belooning het natuurlijke gevolg der deugd; nogthans vindt de ware vergelding eerst hier namaals plaats.

Uw werkmeester is waarachtig om u het loon van uwen arbeid te voldoen; maar weet. dat de belooning der deugdzamen eerst hiernamaals gegeven wordt.
Spr. der Vaderen II. 21.

וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ
שֶׁיְּשַׁלֶּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ
וְדַע שֶׁמַּתַּן שְׂכָרָן שֶׁל צַדִּיקִים
לֶעָתִיד לָבוֹא.

Vr. Welke goede daden worden bijzonder in dit leven beloond?

A. Die waardoor men zijn' naasten nuttig was worden gedeeltelijk op aarde beloond; doch ook van deze geniet de mensch de eigenlijke vergelding in het toekomstige leven.

Verre van God is de ongerechtigheid, van den Almachtige het onrecht. Elke daad wordt den mensch vergolden, en naar mate zijner handelingen zal hij terugvinden. Job. XXXIV: 10. 11.

חָלִלָה לָאֵל מֵרֶשַׁע וְשַׁדַּי
מֵעָוֶל: כִּי פֹעַל אָדָם יְשַׁלֶּם־
לוֹ וּכְאֹרַח אִישׁ יַמְצִאֶנּוּ.

Vr. Zou men dan mogen besluiten, dat de gelukkigen op deze wereld deugdzaam, en de ongelukkigen zondaars zijn?

A. Neen, dikwijls is op de aarde de goddelooze gelukkig, en de deugdzame aan rampen en lijden onderworpen. Dit volgt echter juist uit de rechtvaardigheid Gods, om de vromen op deze wereld voor hunne enkele zonden te straffen, en de goddeloozen voor hunne enkele goede daden te beloonen, Somtijds echter kan zulks ook tot beproeving plaats hebben.

וּמְשַׁלֵּם לְשֹׂנְאָיו אֶל־פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ לֹא יְאַחֵר לְשֹׂנְאוֹ אֶל־פָּנָיו יְשַׁלֶּם־לוֹ.

En die Zijne haters onmiddellijk [het goede] vergeld, om hen te vernielen; Hij blijft Zijnen vijand niets ten achteren, onmiddellijk beloont Hij hem.
Deut. VII: 10.

אוֹדְךָ יְיָ כִּי אָנַפְתָּ בִּי יָשֹׁב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי.

Ik dank U, Eeuwige! dat Gij op mij vertoornd waart; nu is Uwe gramschap geweken, en Gij vertroost mij. Jes. XII: 1.

Vr. Waarom volgt de belooning niet dadelijk na het verrichten eener goede daad?

A. Omdat de mensch verplicht is, het goede te doen uit liefde tot God, en geenzins om daarvoor belooning te ontvangen. De belooning behoort men te beschouwen als eene onverdiende gave Gods.

Vr. Waarom volgt de straf niet dadelijk op het misdrijf?

A. *a.* Dewijl de mensch alsdan de zonde zou vermijden uit vrees voor de straf. God verlangt echter, dat wij het kwaad zullen nalaten uit eerbied voor Zijnen heiligen wil.
b. Omdat Gods langmoedigheid den zondaar gelegenheid wil verschaffen om zich te verbeteren.

Vr. Wat wordt onder straf en belooning hier namaals verstaan?

A. Wanneer de dood de ziel van het lichaam scheidt, dan wordt dit ontbonden en keert tot stof terug; en de ziel, die onsterfelijk is, ontvangt bij God haar wel verdiend loon of hare rechtmatige straf. Ook bestaat er na de opstanding der dooden belooning en straf voor lichaam en ziel te samen.

Vr. Waarin bestaat de belooning der ziel?

A. Zij bestaat in de bereiking van hare bestemming, om zich in de beschouwing van de heerlijkheid des Scheppers te verlustigen, en daardoor eene eeuwige gelukzaligheid te genieten.

Het stof keert tot de aarde weder zoo als het geweest is, en de geest keert terug tot God, die hem gegeven heeft. Pred. XII: 7.

וְיָשֹׁב הֶעָפָר עַל־הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ.

Voor Uw aangezicht is verzadiging van vreugde, zaligheid in Uwe rechterhand, eeuwiglijk. Ps. XVI: 11.

שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת־פָּנֶיךָ נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח.

Vr. Heeft die belooning dadelijk na den dood plaats?

A. Ja, wanneer de ziel rein en onbevlekt voor Gods rechterstoel komt, doch anderzins als zij de haar opgelegde straf doorgestaan heeft.

God wil geene ziel vernietigen, Hij beraamde plannen, opdat niemand van Hem verstooten worde. Sam. II. XIV: 14.

וְלֹא יִשָּׂא אֱלֹהִים נֶפֶשׁ וְחָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבִלְתִּי יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח.

Vr. Is dan niemand van de gelukzaligheid uitgesloten?

A. Ja, hij, die zich aan afgoderij of ongeloof schuldig gemaakt, en zich niet voor zijnen dood bekeerd heeft.

Vr. Wat verstaat men door de ziel?

A. Een onstoffelijk wezen, dat de Schepper met het menschelijke lichaam verbonden heeft, waardoor de mensch boven alle andere schepselen met rede begaafd is; en dat ook na de scheiding van het lichaam, een zelfstandig en zich zelf bewust wezen blijft.

Hij blies in Zijnen neus eene levende ziel, en zoo werd de mensch een redelijk wezen.
Gen. II: 7.

וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה.

Uwen weldadigen geest hebt Gij in hen gegeven, opdat zij met verstand begaafd werden.
Nehem. IX: 20.

וְרוּחֲךָ הַטּוֹבָה נָתַתָּ לְהַשְׂכִּילָם.

Vr. Welk voorrecht geniet de mensch nog, doordien hij een ziel heeft, en dus met de rede begaafd is?

A. Dat hij eenen vrijen wil heeft om goed of kwaad te verrichten.

Vr Is de vrije wil dan voor den mensch noodzakelijk?

A. Ja, want ware de mensch in zijne handelingen gedwongen, dan zou noch deugd noch snoodheid bestaan, en hij zou dan ook geene belooning noch straf te wachten hebben.

Zie! Ik leg u heden voor het eeuwige leven en het weldoen, den dood en de snoodheid.
Deut. XXX: 15.

רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַטּוֹב וְאֶת־הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע.

Vr. Wat is de inhoud van het 12e. geloofsartikel?

A. .בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ. De komst van den Messias. Wij gelooven, dat Israel niet altijd over den aardbodem verspreid zal blijven; maar dat God het eens uit zijne ballingschap zal verlossen.

Vr. **Op welke wijze zal dat geschieden?**

A. **God zal ten eenigen tijd een afstammeling van koning David zenden, die alle Israelieten bijeen verzamelen, naar het heilige land, het erfdeel hunner vaderen, terugvoeren, en hen als een onafhankelijk volk herstellen zal.**

En de Eeuwige uw God zal u uit uwe gevangenschap terugvoeren, Zich uwer ontfermen, en u weder verzamelen uit al de volken, waaronder de Eeuwige uw God u verstrooid heeft.
Deut. XXX: 3.

וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת־שְׁבוּתְךָ
וְרִחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל־
הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְיָ
אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה.

Vr. **Zal zijne zending alsdan geëindigd zijn?**

A. **Neen. Zijne verhevene roeping zal voornamelijk daarin bestaan, om alle volken tot de overtuiging en de erkenning van de eenheid Gods te brengen, Israel ten toppunt van macht en aanzien te verheffen, en broederlijke eendracht en eeuwige vrede onder al de volken te stichten.**

Vr. **Wat zal dan nog meer geschieden?**

A. **God zal dan Jeruzalem doen herbouwen, den heiligen tempel in eenen nooit gekenden luister herstellen, waarin alle aardbewoners God zullen aanbidden en dienen; en Israel zal eene gelukkige en wijze natie zijn, geheel aan den dienst van God gewijd.**

In dien tijd zal Ik u brengen, en te dien dage zal Ik u verzamelen; want Ik zal u beroemd maken, en lof doen verwerven bij alle volken der aarde, als gij zien zult, dat Ik uwe gevangenen terug breng; zoo spreekt de Eeuwige. Zeph. III: 20.

בָּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם
וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי־אֶתֵּן
אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל
עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת־
שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְיָ.

Hen zal Ik brengen naar Mijnen heiligen berg, en hen verblijden in Mijn bedehuis, hunne brand- en slachtoffers zullen welgevallig zijn op Mijn altaar; want Mijn huis zal een bedehuis genoemd worden voor alle volken. Jes. LVI : 7.

וַהֲבִיאוֹתִים אֶל־הַר קָדְשִׁי
וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי
עוֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן
עַל־מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית־
תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל־הָעַמִּים׃

En de Eeuwige zal Koning over de gansche aarde zijn. te dien dage zal de Eeuwige één en Zijn naam één zijn.
Zecharia XIV : 9.

וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־
הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ
אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃

Vr. Wat behelst het 13e. geloofsartikel?

A. תְּחִיַּת הַמֵּתִים De opstanding der dooden. God zal aan het einde der dagen de dooden uit hunne graven wekken. en hen in een' meer volmaakten toestand doen herleven.

Vr. Wat zal daarvan het gevolg zijn?

A. Dat ook de reeds lang gestorvenen in het genot der voortreffelijke herstelling van Israel zullen deelen.

Vr. Zullen dan alle gestorvenen de gelukzaligheid deelachtig worden?

A. God zal alsdan oordeel vellen over het gansche menschelijke geslacht, en ieder naar zijne verdiensten belooning of straf toekennen. De wijze hoe en de tijd wanneer, is alleen aan God bekend.

Ik dood en maak levend.
Deuter. XXXII : 39.

אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה.

De Eeuwige doodt en doet herleven. laat in het graf nederdalen en weder opstijgen,
Sam. II: 6.

יי מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל.

En velen van hen, die in het stof der aarde slapen, zullen ontwaken; deze om het eeuwige leven te verwerven, en gene tot schande en tot altijddurenden hoon. Dan. XII : 2.

וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת־עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם.

De algemeene strekking der Heilige Schrift.

Vr. Wat is de algemeene strekking der Heilige Schrift?

A. De algemeene strekking der Heilige Schrift kan men in weinige woorden samenvatten; namelijk: bemin God boven alles en uwe naasten als u zelven.

Vr. Waardoor wordt onze liefde jegens God opgewekt?

A. Doordien wij bedenken: 1e. dat Hij alleen volmaakt, en de oneindige liefde is, die alle schepselen gaarne gelukkig wil maken. 2e. Dat Hij ons aller Vader en onze grootste weldoener is.

Vr. Waardoor leggen wij onze liefde voor God het best aan aan den dag?

A. Door alles te doen, wat Gode welgevallig is, en zorgvuldig te vermijden wat Hem mishaagt.

Vr. Hoe weten wij wat God behaagt of mishaagt?

A. Dit wordt ons in de Thora naauwkeurig aangewezen; en in vele gevallen kan ook ons eigen oordeel ons tot gids verstrekken.

Vr. Waardoor geven wij nog meer blijken van onze liefde voor God?

A. *a.* Zoo wij dikwijls en gaarne aan Hem denken.

b. Wanneer wij ons gaarne in het gebed tot Hem richten.

c. Indien wij ons beijveren om Hem in liefde en gerechtigheid zoo veel mogelijk na te streven, en eindelijk:

d. Als geen genot noch stoffelijk belang ons kan bekoren, om het heilige geloof te verzaken, of de geboden des Heeren te overtreden.

Gij zult den Eeuwige uwen God liefhebben, met uw gansch hart, met uwe gansche ziel en met uw geheel vermogen. Deut. VI: 16.

וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ.

Hetgeen ik u heden gebied, om den Eeuwige uwen God te beminnen, in Zijne wegen te wandelen. Deut. XXX: 16.

אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו.

Vr. Waartoe moet ons de liefde jegens God aansporen?

A. Om onze naasten te beminnen, en hun, waar het vereischt wordt, de behulpzame hand te bieden, indien het in onze macht is.

Hebben wij niet allen éénen Vader; heeft niet één God ons geschapen? Malächi II: 10.

הֲלֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ אֵל אֶחָד בְּרָאָנוּ.

EINDE VAN HET EERSTE DEEL.